

GILLET

2019

Tidskrift för Carlstads-Gillet
Nr 36 / Årgång 28

Gillet

Tidskrift för Carlstads-Gillet
Nummer 36/årgång 28/2019

Ansvarig utgivare

Inger Berggrén

Adressuppgifter

Carlstads-Gillet
Residentorget 1
652 25 Karlstad
carlstads-gillet@telia.com
www.carlstads.gillet.s.se

Kontaktperson

Torbjörn Joghed
Redaretorget 1
652 16 Karlstad
0705-38 10 20

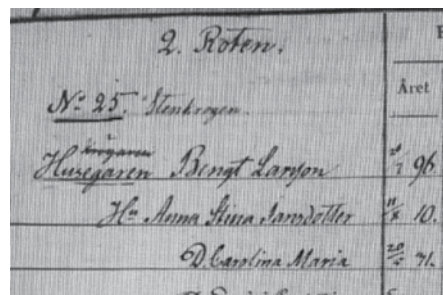
Redaktion

Redaktör:
Marie Aakre
0706-18 77 03
Layout och redigering:
Erik Bonde
0702-30 51 06

Tryck

City-tryck
i 450 exemplar

INNEHÅLL 2019

Rester av Stora Herrgårdsgatan som blottades i samband med arkeologiska utgrävningar 2011–2012. Biehls krog, eller Stenkrogen som den också kallades, låg här, längs vägen in till Carlstad.

4–12

Östra infarten till Carlstad gick förbi en okänd krog

13–14

Åbergska huset på Kungsgatan

16–17

Unikt kapell har återställts i originalskick

18–22

Selma skrev vinnarbidrag hos Noreens

26–31

Stor baluns när Gillet firade 75 år

CARLSTADS-GILLET RÅD

Ålderman: Inger Berggrén
Vice ålderman: Jonas Kullgren
Skrivare: Torbjörn Joghed
Skattmästare: Barbro Brolinson
Arkivarie: Eva Högman Harvig
Munskänk: Birgitta Ekberg

Bisittare: Jonas Kullgren
Göran Berg
Eva Lejrin
Redaktör: Marie Aakre

Valdelegerade: Lennart Hellqvist
sammankallande
Anders Frisk
Sonja Wässmar
Rydahl

HÖSTGILLET

Arrangeras den 22 november på Karolinen.

Omslagsbilden är tagen av Erik Bonde.

ÅLDERMANNEN

HAR ORDET

I år är det ett riktigt rönnbärsår. Enligt bondepraktikan så betyder det att vintern blir sträng. FOTO: KAROLINA MICHALAK/FREEIMAGES.COM

Mycket rönnbär = sträng vinter?

Ater höst! När detta skrivs är det en fantastisk sensomarmardag med strålände solsken och underbara färger på träden, med bär i olika röda nyanser.

Kanske blir det en sträng vinter, om man skall tro bondepraktikan, eftersom det finns så mycket rönnbär. Får se!

Jag hoppas att ni alla har haft en skön sommar och, så här långt, en fin höst och är beredda att möta den allt

mörkare årstiden som sakta men säkert tränger sig på.

Hela det här året är jubileumsår! Nu får ni en tidning med referat från vårt Vårgille, som gick i 75-årstecknet. Tack alla ni som hjälpte till att göra detta gille speciellt och minnesvärt!

Höstens Gille blir den 22 november och vi håller det på Karolinen. I och med att vi kan vara här, så kan vi också bjuda in respektive/vänner som vi vill ha med oss som inte är medlemmar.

Tidigare har man begränsat delta-

garantalet för att kunna vara på till exempel Stadshotellet. På Karolinen kan vi vara nästan 200 personer i aulan eller matsalen. Så ta gärna med er gäster!

Föredragshållare blir Magnus Karlander på Gunnerud, som kommer att berätta om entreprenören Fröding, det vill säga Gustaf Frödings farfar. Verkligen intressant!

Väl mött den 22 november!

Inger Berggrén

”På Karolinen kan vi vara nästan 200 personer i aulan eller matsalen. Så ta gärna med er gäster!”

Östra vägen in till Carlstad

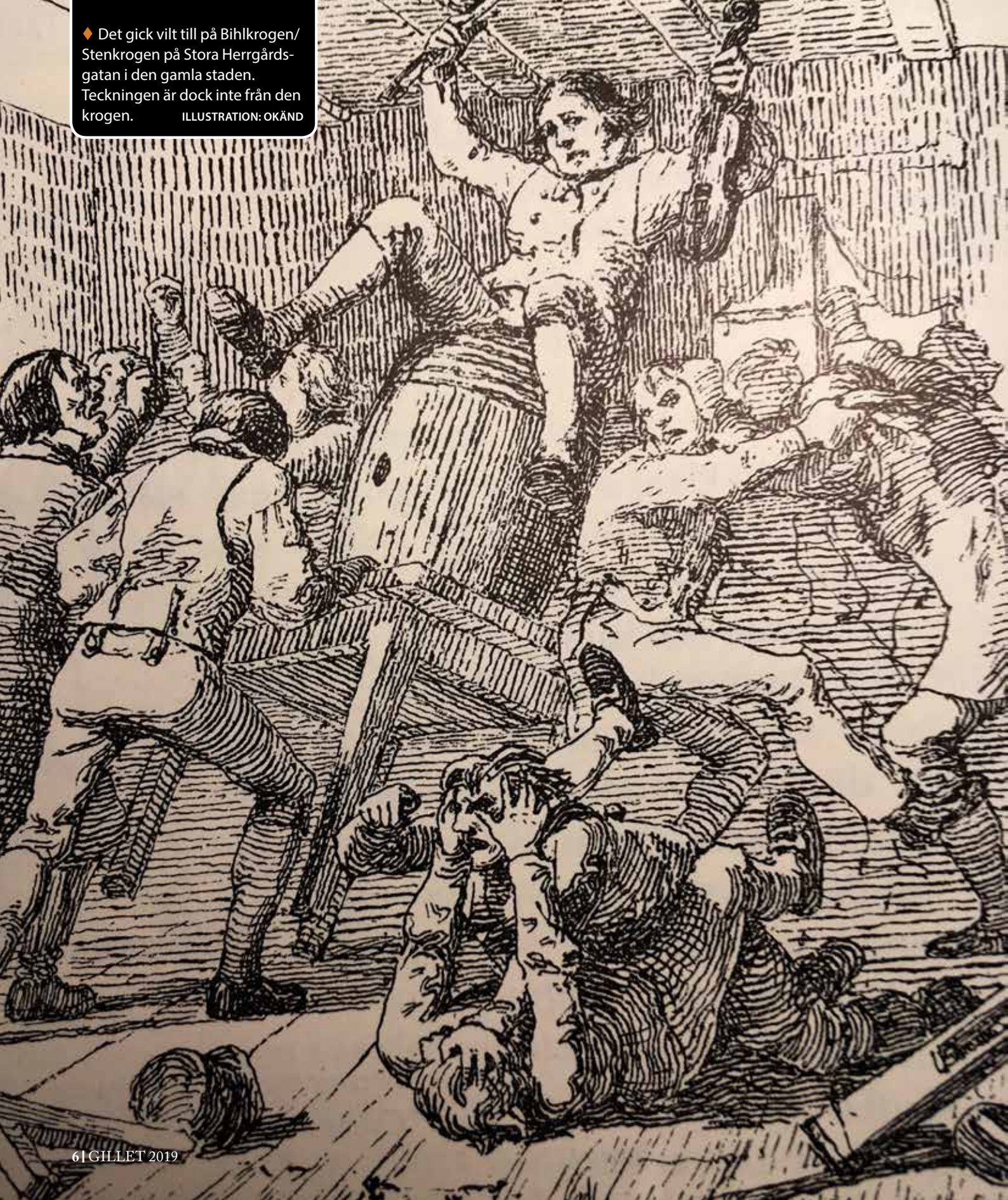
”ÄNNU 1838 GICK DEN VANLIGA, ELLER RÄTTARE SAGT ENDA INFARTSVÄGEN TILL STADEN FRÅN ÖSTRA BRON LÄNGS STORA HERRGÅRD SGATAN OCH DIKESGATAN NED TILL TORGET”

Carl Emanuel Nygren

◆ Östra bron sedd från nuvarande Norrstrandssidan på en akvarell från tidigt 1800-tal. Vägen in till Carlstad från Stockholmshället – dagens motsvarighet till E18 – där man i stadens utkant bland annat passerade Kroppkärrs gård.

FOTO: UDDEHOLM AB FOTOSAMLING

◆ Det gick vilt till på Bihlkrogen/
Stenkrogen på Stora Herrgårdsgatan i den gamla staden.
Teckningen är dock inte från den
krogen. ILLUSTRATION: OKÅND

Skandalkrogen på Stora Herrgårdsgatan

I samband med Pråmkanalens tillkomst fick Karlstad en ny väg som via Östra bron ledde in till stadens centrum, då Kungsgatan sträcktes ut och drogs fram österut till kanalbron i Haga. Men fram till dess gick enda infarten österifrån till torget via Östra tullen och Stora Herrgårdsgatan. Här, på tomt 25 i korsningen mot Dikesgatan, låg den stökiga Bihlkrogen, eller Stenkrogen som den senare kallades.

Den låg i ett envåningshus med en hög trappa upp till ingången som vette mot Stora Herrgårdsgatan och var sedan gammalt ett samlingsställe bland annat för gesällerna som arbetade på garverierna i området.

Krogen var inrymd i en mörk och smutsig lokal med inrökta väggar, inredd med en disk där man beställde, tog sin dryck och slog sig ner vid något av det tiotal bord som fanns i rummet.

På vintern var kroglokalen upplyst med ”små rykande, osande lampor med rovolja”. Från köket som var inrymt bakom bardisken med sina öltunnor osade det ofta stekt fläsk, beskriver Carl Emanuel Nygren i ”Karlstads stads historia under de 50 åren närmast före branden 1865”.

”Tillhåll för slödder”

Längre tillbaka i tiden hade krogen kallats Bihlkrogen. Nils Bihl, skriver Lars Dalgren i andra delen av Karlstads stads historia, ”var egentligen åkare till professionen men höll även en krog, där enligt uppgift stadens och landsbygdens värsta slödder samlades, och i vars närhet man aldrig gick säker”.

Men, troligtvis efter en ombyggnad 1822, enligt Nygren, kallades den även för Stenkrogen. I Karlstads stadsförsam-

Vid stenbrons södra ände stod östra tullporten, ett gammalt byggnadsverk från 1600-talet som revs 1872. Den var konstruerad i två massiva, murade pelare i sten med ett sluttande trätak belagt med skiffer. Porten stängdes och öppnades genom en tullbom. Nere till vänster i bild skimtar Östra brons stenvälv.

TECKNINGEN INGÅR I CARLSTADS-GILLET SAMLINGAR

lings husförhörslängder för åren 1825 till 1850 (fem olika femårsperioder), där förutom tomtnumren även anges ”binamn” på tomterna, rubriceras tomt nummer 25 på samtliga ”Stenkrogen”.

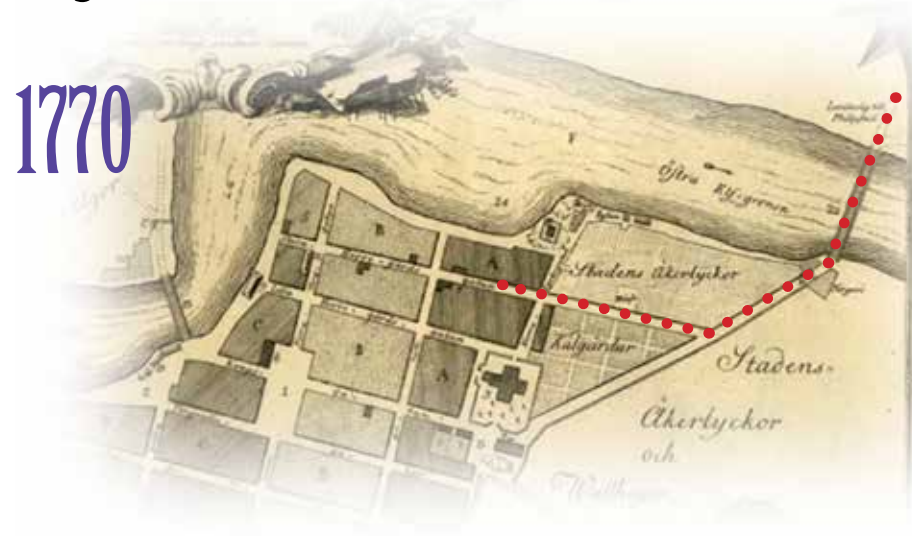
I husförhören för 1819-24, finns två krögare upptagna på tomt 25, Magnus

Bengtsson och Olof Olsson. Om de hade koppling till krogverksamheten på adressen framgår dock inte.

Från mitten av 1820-talet ägdes gården och drevs krogen av ”krögaren och husägaren” (som han tituleras i husförhörslängderna) Bengt Larsson, född

Vägen in till Carlstads centrum österifrån

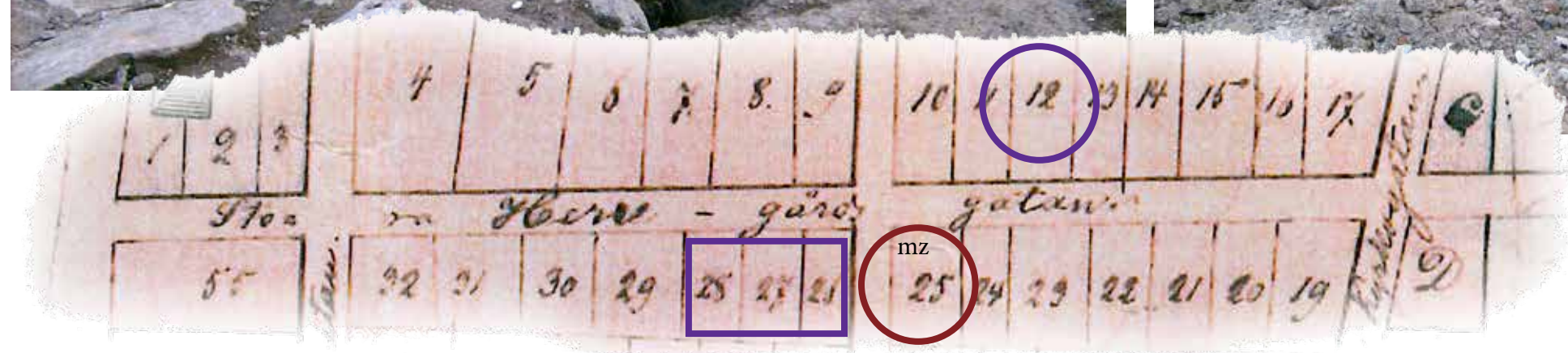
1770

1865

På kartan från 1770 går vägen från Östra bron in till Stora torget via Stora Herrgårdsgatan. Efter Prämkanalens invigning 1838 förlängdes Kungsgatan och drogs fram till den nya bron över kanalen, och blev den vanligaste vägen in i staden.

På tomt 25 på Stora Herrgårdsgatan i den gamla staden låg Bihls krog/Stenkrogen, som inte hade den bästa renommén. Det vittnar en klagoskrift om som adresserades till magistraten från grannar, boende på tomt 12 och den nybyggnation i kvarteret.

staden låg Bihls krog/Stenkrogen, som inte hade den bästa renommén. Det vittnar en klagoskrift om som adresserades till magistraten från grannar, boende på tomt 12 och den sammanslagna tomten 26-27-28. Stenbeläggningen är rester från Stora Herrgårdsgatan, framgrävd 2012 av arkeologer i samband med nybyggnation i kvarteret.

”DEN I VÅRT GRANNSKAP VARANDE SÅ KALLADE BIHLKROGEN ÄR ETT NÄSTE, DÄR NÄSTAN ALL SLAGS OORDENTLIGHETER FÖRÖVAS”

1796 i Alster, som bodde i gården tillsammans med sin fru Anna Stina Jansdotter, född i Elfsbacka 1810, och tre barn.

Efter Bengt Larssons död 1837 köptes gården av kopparslagarmästaren Johan Gustav Berglin, som innehade den till sin bortgång 1842. Under hans ägo tycks oroligheterna kring kroglivet på tomten 25 ha accelererat, konstaterar Nygren och hänvisar till en klagoskrift från närboende som han funnit bland magistratens handlingar. Den är inte daterad i boken, men bör vara från alldeles i slutet av 1830- eller början av 1840-talet, och är undertecknad av två grannar, krukmakaren och kakelugnsmakaren Niclas Hoffstedt, ägare av gården med tomtnummer 12 och landskamreraren Svante Lindberg, som ägde den större gård, sammanslagen av tomt 26, 27 och 28.

Krukmakare Hoffstedt:
”Den i vårt grannskap varande så kallade Bihlkrogen är ett näste, där nästan all slags oordentligheter förövas och varifrån de högtidligaste sabbatstider icke undantagas. Läget vid gatans och stadens slut undandrager ock denna krog den allmännare uppmärksamhet, som de flesta övriga krogar är blottställda för, och underlättar följaktligen de utsävningar, som där begås. Ej nog att snart sagt varenda bonde som bor öster om staden, måste liksom av en instinkt vid hemresan stanna vid Bihlkrogen, att till rusets fullbordande där offra sista fyrken – ej nog med det fylle-ri och slagsmål som av dessa besök bli-va en följd. Denna krog utgör jämväl en behaglig, träget besökt tillflykt för grannskapets gesäller, lärlingar och drängar, som med åsidosättande av husbondens tjänst på de flera till nästet ledande ingångar insmyga för att med starka drycker och andra förförelsens har blivit utan följder. Gatuhörnet vid mitt hus utgör numera liksom den slutliga likvidationsplatsen för stadens fyllhunder, vilka med rus från Bihlkrogen där handgripligen med varandra uppgör sina affärer, oftast under nattens stillhet, vilken på sådant sätt störes. Ej längre sedan än igår 14 dagar inträffade nästan mitt på dagen för mina fönster och under det högmäs-sogudstjänsten pågick oenighet och slagsmål, trenne mig okända personer

att snart sagt varenda bonde som bor öster om staden, måste liksom av en instinkt vid hemresan stanna vid Bihlkrogen, att till rusets fullbordande där offra sista fyrken – ej nog med det fylle-ri och slagsmål som av dessa besök bli-va en följd. Denna krog utgör jämväl en behaglig, träget besökt tillflykt för grannskapets gesäller, lärlingar och drängar, som med åsidosättande av husbondens tjänst på de flera till nästet ledande ingångar insmyga för att med starka drycker och andra förförelsens har blivit utan följder. Gatuhörnet vid mitt hus utgör numera liksom den slutliga likvidationsplatsen för stadens fyllhunder, vilka med rus från Bihlkrogen där handgripligen med varandra uppgör sina affärer, oftast under nattens stillhet, vilken på sådant sätt störes. Ej längre sedan än igår 14 dagar inträffade nästan mitt på dagen för mina fönster och under det högmäs-sogudstjänsten pågick oenighet och slagsmål, trenne mig okända personer

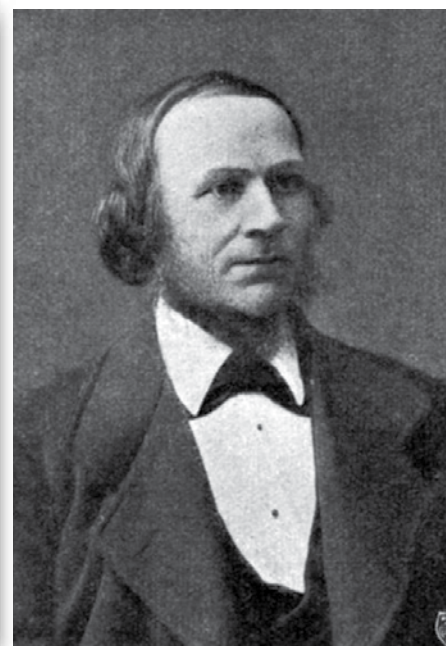
starka drycker och andra förförelsens har blivit utan följder. Gatuhörnet vid mitt hus utgör numera liksom den slutliga likvidationsplatsen för stadens fyllhunder, vilka med rus från Bihlkrogen där handgripligen med varandra uppgör sina affärer, oftast under nattens stillhet, vilken på sådant sätt störes. Ej längre sedan än igår 14 dagar inträffade nästan mitt på dagen för mina fönster och under det högmäs-sogudstjänsten pågick oenighet och slagsmål, trenne mig okända personer

Landskamrer Svante Lindberg:
”Krögerskan har av mig Lindberg för längre tid tillbaka och flera gånger blivit varnad för krogens öppnande otillåten tid och för tillståndande av krog och slagsmål därstädes. Varningarna

har blivit utan följder. Gatuhörnet vid mitt hus utgör numera liksom den slutliga likvidationsplatsen för stadens fyllhunder, vilka med rus från Bihlkrogen där handgripligen med varandra uppgör sina affärer, oftast under nattens stillhet, vilken på sådant sätt störes. Ej längre sedan än igår 14 dagar inträffade nästan mitt på dagen för mina fönster och under det högmäs-sogudstjänsten pågick oenighet och slagsmål, trenne mig okända personer

2. Rotten.		Födelse	
	Året	Orten	
N: 25. Stenkrogen.			
Husägaren Bengt Larsson	27/96.	Möter	
H: Anna Stina Jansdotter	11/10.	Elfbacka	
D. Carolina Maria	22/71.	Carlstad	
D. Emily Christina	5/77.	Carlstad	
S. Jan Magnus	29/10 35.	Carlstad	

I husförhörslängderna för Karlstads stadsförsamling från 1825–1830 och 1836–1840 framgår att Bengt Larsson, krögare till yrket, var ägare till tomt 25 fram till sin bortgång 1837. 1831 gifte han sig med Anna Stina Jansdotter, som efter makens död bodde kvar i huset – som då förvärvats av kopparslagare Johan Gustav Berglin – och kan ha varit "krögerskan" som grannen, landskamrer Svante Lindberg, syftade på i klagoskriften till magistraten angående det stökiga levernet på krogen.

Sedan spegelfabrikör Johan Fredrik Lundin (1823–1895) från Skara förvärvat tomt nummer 25 upphörde Bihlkrogen/Stenkrogen och det blev lugn och ro i kvarteret på Stora Herrgårdsgatan.

FOTO: KOMMUNARKIVET I KARLSTAD

"GATUHÖRNET VID MITT HUS UTGÖR NUMERA LIKSOM DEN SLUTLIGA LIKVIDATIONSPLATSEN FÖR STADENS FYLLHUNDAR"

emellan, vilka bevisligen, enligt vad grannar berättat, direkt anlänt från Bihlkrogen."

"Krögerskan" som fick tillsägelser av Lindberg skulle kunna vara änkan efter förre kroginnehavaren Bengt Larsson. Hon är fortsatt skriven på tomt 25 åren efter makens död.

Protokollen är intressanta, framhåller Nygren, "dels som en akt belysande dåtida förhållanden, dels på grund därav att den visar, att ännu 1838 den vanliga, eller rättare sagt enda infartsvägen till staden skedde från Östra bron längs St. Herrgårdsgatan och Dikesgatan ned till torget".

Av husförhörslängderna kan man utläsa att kopparslagare Berglin under sitt ägandeskap av gården i Karlstad var bosatt i Nyed, vilket möjligen kan

förklara att kroglivet på tomt 25 inte hade någon egentlig övervakare.

Spegelfabrikör köpte gården

Efter 1842 innehades fastigheten av "tomtägare" Carl Nilsson, född i Brattfors 1807, till 1849 då Stenkrogen upphörde i samband med att spegelfabrikör Johan Fredrik Lundin från Skara förvärvade gården och "dels påbyggde den gamla krogbyggnaden med en våning, dels utökade han den med en vinkelbyggnad, vars fasad låg åt Dikesgatan".

I samband med nybyggnation uppe på kyrkbacken i början av 2010-talet blottades Stora Herrgårdsgatan som löpte parallellt med Lilla Herrgårdsgatan (ungefär där nuvarande Herrgårdsgatan går fram) och överbyggdes efter

branden 1865, av arkeologer i Arkeologgruppen. Grävningarna skedde på en innergård i nuvarande kvarteret Tingvallastaden 3 och undersökningsområdet uppgick till närmare 3000 kvadratmeter.

I den östra delen av platsen, berättas i Arkeologgruppens blog i april 2011: "hittades en mycket välbevarad gata, som tolkats som den nu försvunna Stora Herrgårdsgatan".

Mestadels kålgårdar

När man passerat Östra bron och Östra tullporten ledde vägen till Stora Herrgårdsgatan längs älven. Till största delen bestod denna del av Karlstad då av kålgårdar. Förutom en rad magasinsslängor från tidigt 1700-tal som passerades på vägen, var de enda byggnader-

Karlstad från norr på 1830-talet. Detaljbild från en tavla, målad från Borgmästarholmens sydspets. Den visar bland annat, från vänster, Östra bron, Färgerigården och Hyttan.

na – som samtliga låg på älvsidan öster om bron – den lilla tullstugan, "Färgerigården" (där det bedrivits ett färgeri längre tillbaka i tiden) omfattande ett boningshus i två våningar, en flygelbyggnad, uthus och magasin samt Hyttan.

"1837 begynte arbetet med Kungsgatans förlängning förbi Gymnasiehuset österut", berättar Carl Emanuel Nygren och citerar Den Första Wermlands-Tidningen, som beklagar "att detta hus icke kommer att presentera sig så väl för den nya avenyen, som det gjorde från den forna, emedan vägen nu kommer att gå i samma linje med fasaden av huset, emot vilken den förut gjorde vinkel".

Tomt 65

På andra sidan från Gamla gymnasiet sett, närmare torget, på tomt 65, (längst ner i kvarteret där Swedbanks fastighet ligger idag) låg ett större rödmålat tvåvåningshus, där – under lång tid och fram till ett halvår före branden 1865 – Jeanna (Johanna) Åberg hade sitt hem. Hon var dotter till postinspektören Per Reinhold Bagge och flyttade in i huset sedan hon 1810 ingått

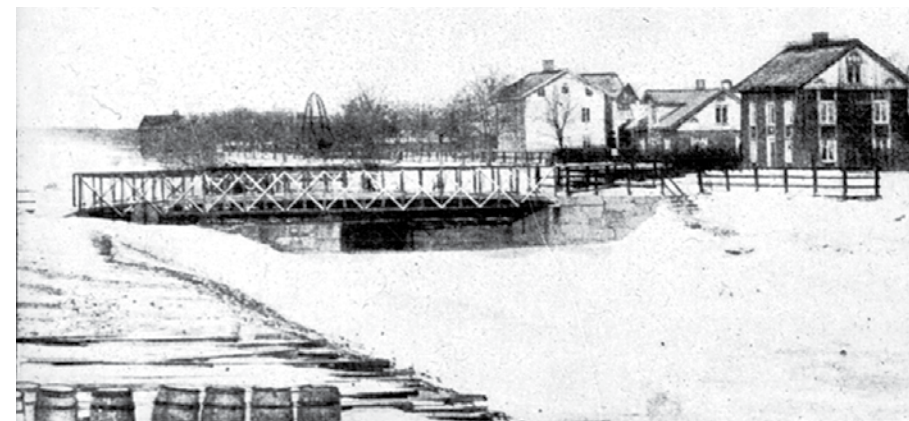
DIKESGATAN

Dikesgatan hade fått sitt namn av ett dike med en spång över, som förr hade gått här och utgjort gränsen mellan Garvarelandet, sumpmarken där garvarna höll till med sitt arbete, och kungsgården – markerna som en gång tillhört hertig Karl – innan de blev utlagda till tomter i staden.

Vägens riktning före Pråmkanalens tillkomst, skriver Nygren, "kan noga följas med tillhjälp av några magasinsslängor, vilka är uppbyggda efter norra sidan av och längs efter vägen".

FOTO: CARLSTADS-GILLET SAMLINGAR

Den första bron som ledde över Pråmkanalen var byggd i järn och när fartyg skulle passera svängdes den runt en pelare som stod på västra sidan om kanalen.

”1837 begynte arbetet med Kungsgatans förlängning förbi Gymnasiehuset österut”

äktenskap med Elof Tegnér, äldre bror till skalden Esaias Tegnér. (Se artikel intill!)

På tomterna 66-67, granne med Åbergska huset uppåt i backen från torghållet sett, lät hovpredikanten Jonas Alsterlund, gift med Jeannas syster Anna, omkring 1815 uppföra ett stort tvåvåningshus i trä, som efter några år såldes till postinspektören Nils Nilsson och som här – fram till sin död 1830 – förestod stadens postkontor. 1835 blev lektorn och prosten Johan Magnus Malmstedt ägare till gården.

Schatullet

Närmast kyrkan, på tomt 68, låg ”Gule huse” – som åtminstone från 1830 var gulmålat”, enligt Nygren – och som genom åren hade en rad olika ägare, bland annat häradsköpman Anders Jacob Pihlgren.

Snett emot Gamla gymnasiet, i östra kyrkbacken, låg Schatullet. Det hade fått sitt namn efter sin förste ägare, Karlstads siste schatullmästare, Johan Lundstedt som senare övergick till spegeltillverkning och levde till 1847. Schatullet skonades av branden 1865 och revs för att ge plats åt det nya posthuset 1909.

Med Kungsgatans förlängning österut via kanalbron och Nygatan i Haga skapades en ny, rakare sträckning mellan Östra bron och torget i Karlstad efter Prämkanalens tillkomst.

Men öster om kyrkan var bebyggelsen – bortsett från lasaretsbyggnaderna (senare brandstationen och Stadsbiblioteket) – högst obetydlig, konstaterar Mats Ronge.

”Om man åren före stadens brand 1865 vandrade Kungsgatan österut och strävade uppför den då mycket branta kyrkbacken, hade man så gott som nått stadens östra utkant.”

Marie Aakre

Kungsgatan i den gamla staden. I kyrkbacken, med uthuslänga mot Dikesgatan, låg Åbergska huset, intill låg ett tvåvåningshus av trä och längst upp i backen skymtar ”Gule huse”. Hörnhuset till höger tillhörde en garverigård.

Snett emot Gamla gymnasiet låg Schatullet, som klarade sig undan stadsbranden 1865 och revs för att ge plats åt posthuset som stod klart 1910 i korsningen Kungsgatan-Östra Kyrkogatan.

FOTO: CARLSTADS-GILLET SAMLINGAR

Schatullet.

Källor

- Karlstads stads historia under de 50 åren närmast före branden 1865
Carl Emanuel Nygren
- Karlstads stads historia, andra delen
Lars Dalgren
- Karlstads stadsförsamlings husförhörslängder 1819–1850
- Det gamla Carlstad
Mats Ronge

Åbergska huset i kyrkbacken

I samband med Jeanna Bagges giftermål med Elof Tegnér 1810, köpte maken huset på tomt 65 i Kungsgatebacken i Karlstad. När han avled bara fem år senare ropades huset in på auktion av gode vännen och kollegan på gymnasiet i Karlstad, Ulrik Johan Åberg, som också gifte sig med änkan.

När Elof Tegnér ingick äktenskap med Jeanna var hon endast 15 år gammal, själv var han i mitten av 30-åren.

När han gick bort i januari 1815 skrev brodern Esaias samma vår: ”Sedan Elof dog är jag ej mer den samme som förr. Jag har ej mera lust till något. Mitt hjerta och min kraft äro bortödda.”

Bröderna stod varandra mycket nära. När Esaias, fem år yngre än Elof, påbörjade sina studier i Lund, hade Elof varit ett stort stöd för honom.

Brödernas mor, liksom Esaias själv, oroade sig över hur Jeanna, endast 20 år och lämnad ensam med tre barn, skulle få tillvaron att gå runt.

Under studietiden i Lund hade Elof lärt känna Ulrik Johan Åberg. När denne friade till Jeanna var hon motvillig till en början, men sa senare ja och vigseln ägde rum hösten 1816.

Till en svåger skrev Esaias ”... det gör mig ont om den arma flickan; men kärleken torde väl komma efter bröllopet...”.

Esaias Tegnér hälsade alltid på

Efter att ha haft besök av de nyblivna makarna Åberg, skrev Esaias mor, Sara Maria, i ett brev till sonen att Jeanna sagt: ”Jag tycker alltför mycket om Åberg, han har mycket besvär för mig, men han säger han vill så ha, ty han vill

Första våningen i Jeanna Bagges bostad i det vackra tvåvåningshuset i korsningen Kungsgatan/Dikesgatan bestod av fyra rum och kök och den andra våningen av fem rum samt kontor.

Jeanna, född Bagge, gift Tegnér och senare Åberg, blev mor till nio barn.

vara i Elofs ställe och likna honom”.

Makarna Åberg hade fortsatt god kontakt med Esaias och besökte honom

i Lund. När Esaias Tegnér kom till Värmland hälsade han alltid på i det Åbergska huset på Kungsgatan.

Elof Tegnér och Ulrik Johan Åberg var båda mycket framgångsrika i sina studier i Lund, där Tegnér studerade humanistiska ämnen och Åberg naturvetenskapliga.

Som lärare i Karlstad undervisade Elof Tegnér bland annat i latin, som han talade flytande, och vältalighet. När Åberg utnämndes till lektor i matematik vid Karlstads gymnasium 1807, deltog Tegnér i den högtidliga installationen. Åberg blev en trotjänare på lärosätet.

Lektor i vältalighet

Elof Tegnér utnämndes efter några år som adjunkt vid Karlstads gymnasium till lektor i vältalighet 1804.

Jeanna överlevde make nummer två

med 20 år och avled i december 1864. Hon slapp alltså uppleva att staden och det röda huset i kyrkbacken, som hon bott i mer än ett halvt sekel och då ägde, brinna ner till grunden.

Ulrik Johan Åberg

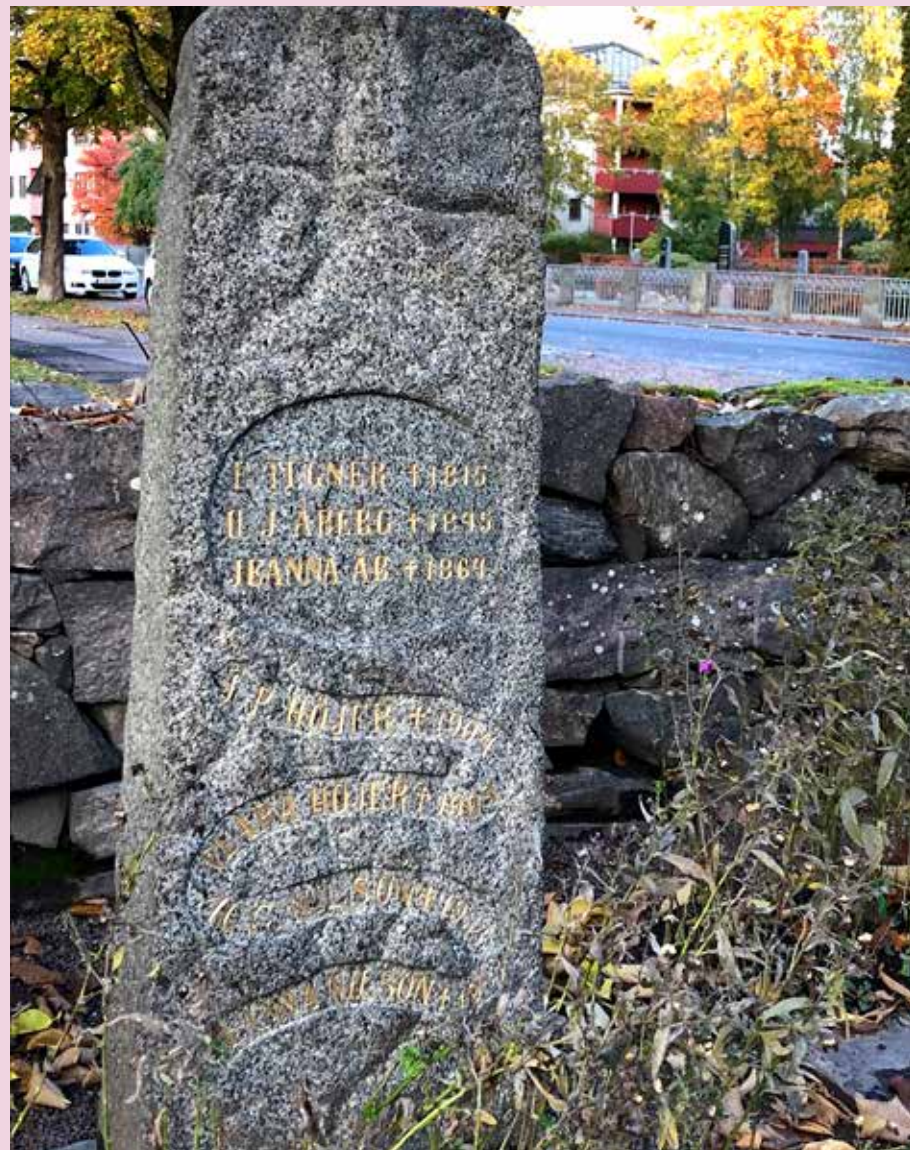
Både Jeanna och hennes förste och andre make ligger begravda på Gamla kyrkogården – på gravplats 24, som, enligt N.F. Bergqvist, ”torde vara en av de märkligare på Västra kyrkogården” (Minnen och människor – Gamla kyrkogården i Karlstad)

”Den köptes 1830 av lektorn U.J. Åberg, men redan 15 år tidigare hade den tagits i bruk av Åbergs vän, kollega och företrädare i äktenskapet, lektorn Elof Tegnér, den berömde Esaias äldre broder.” Förutom en dotter med make till paret Åberg och flera av deras barnbarn, är sannolikt också lektorskan Tegnér-Åbergs föräldrar, postinspektören P.R. Bagge med maka begravda här, skriver han.

Marie Aakre

Källa

- Minnen och människor – Gamla kyrkogården i Karlstad, N.F. Bergqvist, Värmlandstryck i Karlstad AB (1974)

Västra kyrkogården: här vilar Jeanna Åberg och hennes två makar. FOTO: MARIE AAKRE

ELOF TEGNÉR

- Född 1774 på komministerbostället i Kyrkerud, äldre bror till professorn, biskopen med mera Esaias Tegnér.
- Bedrev efter grundläggande skolgång i Karlstad, studier i Lund. Hans ämnen var bland annat latin, värtalighet, klassisk och modern poesi och han var expert på Horatius.
- Hade lärartjänst vid gymnasiet i Karlstad till sin bortgång vid 41 års ålder.
- Var gift med Jeanna 1810–1815. Paret fick en dotter och två söner tillsammans.

ULRIK JOHAN ÅBERG

- Född i Åmål 1773.
- Studerade i Lund där han avlade examina inom matematik, kemi och fysik. Senare lät han även prästviga sig.
- Var anställd som lärare vid Karlstads gymnasium tills han var några och 60 och tjänstgjorde även som präst. Sina sista tio år i livet hade han ett stort engagemang inom domkapitlet där han var assessor och ledamot.
- Var gift med Jeanna 1816–1845. Inom äktenskapet föddes fyra döttrar och två söner.

Nu säljer pastoratet kyrkor

Förändringens vindar blåser inom Svenska kyrkan. För mig som arkitekt känns det mycket märkligt att en kyrka har sålts. Det är Herrhagskyrkan som nu är avsakraliserad och såld för att ha profan verksamhet i.

När jag ritade kyrkan i början av 1970-talet hade jag förmånen att samarbeta med Sigurd Gustavson, en känd Karlstadsprofil, som under många år ansträngt sig för att det skulle bli en kyrka på Herrhagen.

Redan på 1930-talet framkom önskemål om att bygga en kyrka för stadsdelen. Det kom dock alltså att dröja ända till 1970 innan det fanns en stadsplan som tillät byggandet. Kyrkan skulle vara en del av Herrhagens centrumanläggning som också hade butiker, post och bank.

Efter hand som samhället har förändrats har även innehållet i centrumet ändrats. Nu återstår endast Konsumbutikerna som fanns med från början.

Intill denna skulle en Ica-butik eller motsvarande ha byggts. Denna butik kom aldrig till stånd. Bank och post är indragna och istället finns andra verksamheter i dessa lokaler.

Bara början

Kyrkans byggnad är nu såld till Karlstads kommun. Här skall bli olika sociala verksamheter. Okej, det är väl positivt att det är kommunen, som tar över och utnyttjar lokalerna till verksamheter för befolkningen i närområdet, men...aldrig trodde jag väl, att en kyrka skulle säljas.

Och det här är bara början. Fler sa-

Exteriör och interiör från Herrhagskyrkan, som nu ska säljas.

FOTO: PER BERGGREN

krala anläggningar kommer att avyttras. Att pastoratet gör detta beror på ekonomin. Det blir färre och färre som är medlemmar i Svenska kyrkan och

därmed blir det ekonomiska underlaget mindre och mindre.

Inger Berggrén

Metakapellet i nyrenoverat skick

På Västra kyrkogården i Karlstad finns en unik byggnad, Metakapellet. Under en längre tid har denna tjänat som förråd och redskapsbod för kyrkogården men är nu renoverad och öppnad för allmänheten.

Byggnaden anlades 1838. Då var halva byggnaden, den norra, gravkor för släkten Lidback och den södra var vintergrav. Delarna förbands med ett valv, som det gick att köra igenom med häst och vagn.

1901 omvandlades hela byggnaden till begravningskapell – som invigdes av biskop Agardh – och ett gravkor byggdes till Lidbackska släkten på kyrkogårdens nordvästra hörn.

Den kände Karlstadskonstnären Olof (Olle) W Nilsson målade väggar och tak i underbara färger som kunde avnjutas i kapellet.

Efter hand som nya kyrkogårdar anlades och beslut tagits om att nya gravar inte skulle komma till på Västra och Östra kyrkogårdarna, har kapellet använts till andra ändamål än som tidigare avsetts.

Sedan 1950-talet har det varit förråd och redskapsbod för kyrkogårdarna vid Klarälven. Detta måste beklagas, men turligt nog var man förutseende och klädde in väggarna med träplank för att skydda målningarna.

Nu är alla skyddsplank borta och vi kan glädjas åt en byggnad som är en verklig pärla. Den kan användas till många olika ändamål.

Ingrid Berggrén

Konstnären Olle W Nilsson gjorde de vackra dekorationerna invändigt. Fönstren, som varit igenbommade, har renoverats varsamt.

FOTO: PER BERGGREN/ERIK BONDE

Det vackra kapellet har genomgått en omfattande renovering även utvändigt. Bland annat har fasaden fått tillbaka sin ursprungliga färg. Urnan på taket har också fått en uppsatsning.

FOTO: PER BERGGREN

METAKAPELLET

- Återinvigningen ägde rum den 28 augusti 2019.
- Kapellet har sex blyinfattade fönster med motiv i starka färger som har renoverats av en firma i Stockholm, Ringströms glasmästeri.
- Väggmålningarnas återställande har ombesörjts genom Värmlands museum. Då originalen var i dåligt skick, genomfördes arbetet genom rekonstruktion med hjälp av schabloner. Färgen som använts är linoljespädd limfärg.
- I taket finns omkring 250 stjärnor i metall som plockats ner och satts tillbaka efter renovering och bildar en stjärnhimmel. I taket hänger tre ljuskronor i mässing som är de ursprungliga.
- Arbetet med restaureringen påbörjades 2017.

En av ljuskronorna. FOTO: PER BERGGREN

Kapellet före ombyggnaden 1901.

OLOF WALFRID NILSSON (1868–1956)

Född i Råda i Hagfors kommun, studerade han måleri vid bland annat Tekniska skolan samt i Frankrike och Italien.

Han fann som målare inspiration i svenska vinterlandskap både i Värmland och lappska fjällvärlden, men gjorde även akvareller med motiv från Italien och Frankrike.

Som dekorationsmålare hade han bland annat uppdrag i Göteborg förutom i Karlstad, där han vid sidan av Metakapellet gjort utsmyckningar i Sockerslottets trapphus och i festmatsalens tak på Grand hotell.

Olof W Nilsson är representerad på Nationalmuseum, Karlstads museum och flera andra museer i landet.

Källor: Konstnärslexikonet Amanda, Wikipedia

Under sin tid som ägare av gården Björby i Alster lät Sven Gotthard Noreen inrista sitt namn på en stor sten som ligger på gårdens ägor. Här finns även riddartiteln med, förkortad R.S.O. Därav namnet Riddarstenen. Dessförinnan hade han 1824-1834 ägt ett hus på tomterna 215-216 i korsningen av dåvarande Hammarviksgatan-Södra Torggatan i Karlstad.

I min hembygd vid sjön Alsterns strand finns en Björby herrgård med flerhundraårig historia.

Tre generationer Noreen med koppling till familjen Lagerlöf

Åren 1834-41 ägdes gården av majoren Sven Gotthard Noreen med hustru Johanna (Jeana) Sofia Löwenhielm. Paret hade två söner och en dotter. En av sönerna var kommissionslantmätaren Erik Adolf Noreen, som en tid ägde och bebodde Björkefors herrgård norr om Sunne.

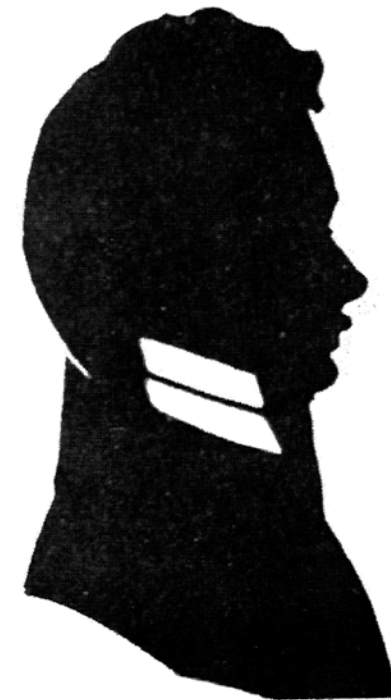
I Alsters bygdehistoria av Albin Zernander har S.G. Noreen omnämnts i en artikel där han på sina ägor på en två meter stor natursten ristat texten "Riddaren S.G. Noreen". Texten är numera bortvittrad. Historieskrivaren Albin Zernander hade olika teorier om Noreens äreminne och riddarskap och oklarhet har rätt fram till våra dagar. Men riddarstenen är så pass känd att den idag är utmärkt på lokalkartan.

Bakgrunden till det hela tror jag mig ha löst för några år sedan när jag vid renoivering av en gravvård på Karlstads gamla kyrkogård, fick syn på riddarens gravsten, tillhörig slakten Noreen. Från 1846 vilar där majoren RSO Sven Gotthard Noreen, född 1788.

Noreen var alltså riddare av Svärdorden, vilken utmärkelse han torde ha fått efter krigsinsatser 1808 och 1814 i Norge och 1913-14 mot Napoleon i Tyskland.

Skriver färdigt två kapitel

Sonen Erik Adolf på Björkefors var gift med Emilia Maria Elisabet Poignant och paret fick tio barn. En av sönerna var Adolf Gotthard Noreen, född 1854, med tiden berömd språkprofessor.

Major Sven Gotthard Noreen.

Familjen Noreen bodde i tidiga år på Herrestad i Östra Ämtervik och där blev man bekant med familjen Lagerlöf på Mårbacka.

På Björkefors, dit familjen Noreen då flyttat, hände sig i slutet av juli 1890 att man bjudit hem Louise Lagerlöf, då änka efter maken löjtnant Erik Gustav, dottern Selma med yngre system Gerd (Bess) och hennes make Johan Ahlgren. Selma var på sommarferie, dock inte på Mårbacka, som måst säljas och "gå ur slakten" 1890.

Selma beskriver detta besök i sin

självbiografi "En saga om en saga". När festen slutat sätter sig Selma och skriver resterande kapitel i sitt tävlingsbidrag till tidningen Idun som var ytterst brådskande. Inspirationen, berättar hon, kom av att hon befann sig på den herrgård som en gång ägdes av brukspatron Carl Johan Tjeder. Om denne barske man hade Selma hört att det på Björkefors fördes "ett hårt regemente" och hon valde i sitt sinne denne man som den onde Sintram i sin pågående berättelse.

Efter skrivarnatten kände Selma sig lättad och med manuskriptet klart med sina fem kapitel. Titeln blev "Gösta Berlings saga".

Skickade manuset

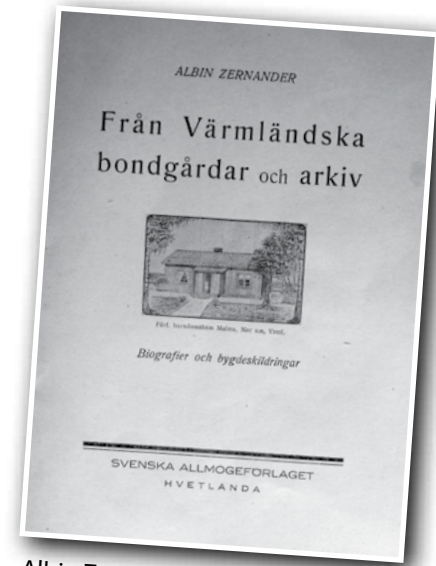
Hemresa till Sunne skedde med ångbåt från Björkefors till Sunne, där syster med familj då bodde på Brårud. I hast gjordes ett paket med lack och sigill som sedan sändes vidare med ångbåten Freja från Sunne till Fryksta i södra änden av Fryken, där poststation och järnväg förde det lilla paketet lyckligt i tid till Stockholm.

Vad hände sedan? I början av november 1890 får Selma en tidning till sin lärarbostad i Landskrona. Hon kunde läsa att hon vunnit Iduns novelltävling och 500 kronor som var förstapriset. Hon blev överlycklig! Tidigare hade hon hört rykten om att prisjuryn hade arbetat och bland annat refuserat ett bidrag som ansågs vara förvirrat skrivet.

Sina sista levnadsår bodde Sven Gotthard Noreen på Mariedals gård i Haga i Karlstad. På denna plats ligger idag Centralpalatset/Österbergshuset.

Ur Carlstads-Gillet's samlingar

Albin Zernander skriver i "Från värmländska bondgårdar och arkiv" om Sven Gotthard Noreens tid som ägare av Björby herrgård.

Det var här, på Björkefors herrgård, som Selma Lagerlöf en natt i slutet av juli 1890 skrev färdigt sitt bidrag till Iduns författartävling – Gösta Berlings saga.

På Västra kyrkogården i Karlstad vilar Majoren Sven Gotthard Noreen, utnämnd till riddare av svärdsorden (R.S.O.) för sina militära insatser. Han deltog bland annat i fälttåg i Norge 1808–1809 och Tyskland 1813–1814.

”BORDET KNARRADE SÅ, ATT JAG MÅSTE VARA RÄDD VÄCKA GERDA, VAR GÅNG JAG DOPPADE PENNAN I BLÄCKHORNET.”

Så här skriver hon till mamma Louise i brev den 7 november:

”Detta har nu varit en märkvärdig dag och mamma får nu vara den första som jag skriver till och talar om för hur glad jag är. Har mamma verkligen vågat tänka något sådant som att jag fått priset i Idun, men både prisbelöningen och de 500 kr. och äran att få en bok tryckt äro ju ett inte mot det beröm, som ledsagat underrättelsen. Tänk mamma, hur var det nu, jo långt framför ej blott alla medtävlare utan och det mesta av vad inhemsk litteratur på länge frambrakt står min bok. Jag har försökt lära mig detta utantill.

Mamma blev väl bra glad! Minns mamma hur vi strävade att få det färdigt. Och den natten på Björkefors, den var sannerligen ej rolig. Bordet knarrade så, att jag måste vara rädd att väcka Gerda, var gång jag doppade pennan i bläckhornet.

Jag trodde att kaptenen på Freja skulle ha slarvat bort hela paketet. Ja,

det var komiskt med alltihop. Men nu har jag visat att jag kan skriva och det mer än vanligt fruntimmerskräp för vore det sånt, så skulle jag blygas förfärligt och så kan jag ju ha rätt att driva bort en god del av min dag vid skrivbordet, det är det bästa av allt.

Bess blir allt bra glad nu och Lovisa, jag tänker Daniel också. Här är alla vid skolan i en slags feststämning och från Stockholmskamraterna samt fru Gumaelius har jag fått telegram. Jag har ingenting fått veta förrän idag, då tidningen kom. Det var verkligen muntert. Hälsa Hulda! Säg att jag tycker hon borde skriva och gratulera. Så fort jag får tid skall jag skriva till Johan. (Brodern i Amerika)

Men mamma och alla, som känner sitt Värmland kommer allt att göra stora ögon, då ni får se vad jag kokat ihop på pappas och Wachenfeldts och faster Nanas historier och mamma har visst ock dragit strå till stacken. Men mamma skall hålla god min och

säga, att det är sant vartenda ord. Kom ihåg det. Hälsa min käre broder! Mammans Selma!”

Så avslutar jag den lilla Noreenhistorien. Onekligen är denna bjudning av familjen Noreen på just Björkefors, som bar Tjederhistoria, och den ordningssamme kaptenen Löfgren på lilla Freja, som trots att båten inte var postförande – då det fanns ett antal sådana – låg i hamn i Sunne och i brådskan fick uppdraget att sända manuskriptet till Fryksta postkontor, en speciell historia.

”Gösta Berlings saga” kom ut på Bonniers förlag 1891. Det blev Selma Lagerlöfs inledning på en 18 år litterär resa fram till Nobelpriset i litteratur som första kvinna och första svensk 1909! Den danske litteraturkritikern George Brandes menade tidigt att Selma Lagerlöf hade visat upptakt till stort författarskap.

Karl-Axel Hjerdt

Långenäs i september 2019

Selmas mor Elisabeth Lovisa (Louise) Wallroth.

Selma Lagerlöf på ett fotografi från 1881, taget av den kända Karlstadsfotografen Anna Ollson.

Källor

- Från värmländska bondgårdar och arkiv Albin Zernander (1929), skrift
- Minnen och människor från Gamla kyrkogården i Karlstad N.F. Bergqvist (1974)
- Mammans Selma Redigerade och kommenterade av Ying Toijer Nilsson, Bonniers förlag (1998)

Adolf Noreen växte upp på gården Herresta i Östra Ämtervik. Hemmet besöktes av Selma Lagerlöf och hennes familj.

FOTO: MARIE AAKRE

Adolf Noreen – språkforskare och Selma Lagerlöfs barndomsvän

Adolf Noreen kände Selma Lagerlöf, som var fyra år yngre, sedan barnsben då familjerna tillhörde samma umgängeskretsar. Selmas far, löjtnant Gustav Lagerlöf, och prästen och historikern Anders Fryxell var faddrar när Adolf döptes. I "Ett barns memoarer" (1930), ingående i trilogin "Mårbackasviten", minns Selma Adolfs pappa, kommissionslantmätaren, med glädje: "...han leker med sina barn och är snäll mot dem alldeles som vår pappa". I "Gösta Berlings saga" "utnämnde" Selma Lagerlöf Herresta till gården Borg.

Efter studier vid Karlstads högre elementarläroverk skrevs Adolf Noreen in vid universitetet i Uppsala,

där han var professor i nordiska språk åren 1887-1919. Hans doktorsavhandling, som lades fram 1877, handlade om "Fryksdalsmålets ljudlära". Det var den "första svenska dialektbeskrivningen grundad på vetenskapliga fonetiska principer. Han studerade 1879 i Leipzig, där han knöt förbindelser med junggrammatikerna." (NE).

"Noreens stora verk är Vårt språk, en bred, inte helt fullbordad presentation av nusvenskan." (NE) När Selma Lagerlöf skulle skriva "Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige" (som utkom 1906-07), anlätades Adolf Noreen som rådgivare då ambitionen var att modernisera svenska språket i boken som skulle läsas av skolbarnen.

Adolf Noreen (1854–1925).

Senare i livet korsades deras vägar när de båda blev ledamöter i Svenska Akademien, Selma Lagerlöf 2014 och Adolf Noreen 1919.

Källor

- NE
- sok.riksarkivet.se
- Svenska dagbladet, "En insats som gick till stilhistorien", *Olle Josephson* (2008-11-22)
- NWT, Akademedamot och expert på värmländska dialekter, *Torleif Styffe* (2013-05-11)

1

2

3

Litet stadsquiz – vinn bokpaket!

Var ligger dessa byggnader? Ange gata eller promenadstråk. De fem första rätta svaren kommer att belönas med varsitt bokpaket.

Svaren vill vi ha per mail till Carlstads-gillet @telia.com senast den 15 november. Vinnare kommer att presenteras vid Höstgillet den 22/11.

Lycka till!

Älven nedanför Stadshotellet.

UR APOTEKARGÅRDENS SAMLINGAR

Kungsgatan från kyrkbacken ner mot Haga.

UR APOTEKARGÅRDENS SAMLINGAR

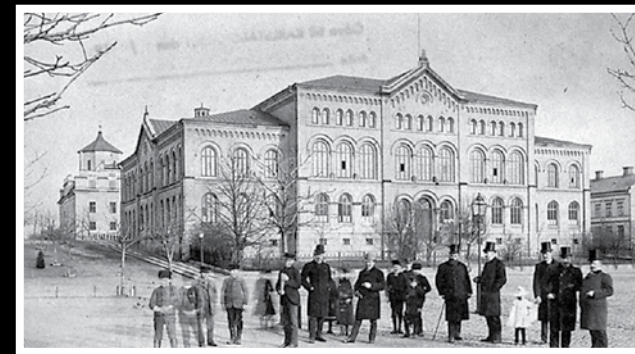
Tingshuset i Klara.

UR APOTEKARGÅRDENS SAMLINGAR

Järnvägsgatan.

UR CARLSTADS-GILLET SAMLINGAR

Stora Torget.

UR CARLSTADS-GILLET SAMLINGAR

Malmtorget i Haga.

UR APOTEKARGÅRDENS SAMLINGAR

Sockerslottet sett från Älvgatan.

UR APOTEKARGÅRDENS SAMLINGAR

Festligt 75-årsfirande

Lördagen den 13 april firade Carlstads-Gillet 75 år i samband med sitt lagtima Vårgille. Det var den 18 februari år 1944 som cirka 40 herrar träffades på Stadshotellet och lade grunden för Carlstads-Gillet. 75 år har gått och under dessa år har Carlstads-Gillet på olika sätt påverkat och bidragit till stadens utveckling.

Många viktiga Karlstadsfrågor har engagerat föreningen under åren. Gillet förvaltar ett omfattande arkiv med bilder och dokument som berör Karlstads historia. Detta arkiv har gett underlag för många skrifter och artiklar. En stor del av bilderna finns idag förvarade i Karlstads kommuns arkiv.

Gillet har under årens lopp presenterat ett stort antal skrifter (47 stycken) gällande stadens historia. Under våren kompletterades detta antal med tre skrifter varav en utgörs av jubileumsskriften samt en av Gillets egen sångbok. Dessa skrifter låg färdiga vid jubileumsfirandet. Den tredje boken släpptes den 23 april och handlar om Stadsträdgården. Den har skrivits av Per och Inger Berggrén tillsammans med vår hedersledamot Anders Blomqvist. Boken kommer att bli en presentbok inom Karlstads kommun. Boken finansierades delvis av Karlstads kommun efter ett initiativ (E-förslag) från vår medlem Emilie Nilsson. Vi är således nu uppe i ett antal om 50 skrifter.

Gillet ger årligen ut två nummer av Gillets tidskrift, med intressanta artiklar i syfte att väcka intresse för bevarande av stadens från historisk, konstnärlig eller kulturell synpunkt värdefulla minnesmärken och egenomligheter.

I samband med firandet under år

Åldermannen Inger Berggren hälsade alla välkomna till Jubileumsgillet.

2019 kunde alltså Gillet i en omfattande specialutgåva av Gillets tidskrift berätta om sina 75 verksamhetsår.

Praktverk om Karlstad

Dåvarande stadsfullmäktige har tidigare uppdragit åt historieskrivarna Carl Emanuel Nygren, Lars Dalgren och Ove Moberg att skriva om Karlstads historia - alltifrån stadens bildande år 1584 och 350 år framåt i tiden. Ekonomisk stöttning från Karlstad stads sida har resulterat i omkring 1 200 välmatare sidor fördelade på tre delar om Karlstads stads historia, utgivna år 1934 respektive 1939 och 1954.

Det är riktiga praktverk som belyser Karlstads utveckling både stadsbyggnadsmässigt, socialt och ekonomiskt, genom tider av stadsbränder, farsoter och fattigdom till ett välordnat samhälle under efterkrigstiden.

Med dessa böcker som plattform gör jubileumsskriften avstamp i Karlstad

under stormaktstiden, vid tiden för stadsbranden år 1719, då den gamla kyrkan nere vid älven brann ner, varefter Karlstads domkyrka fick sin nuvarande plats på Lagberget.

Karlstads fotografer

Genom nedslag i några utvalda jubileumsår berättar vi bland annat om Carl Härlemans skapelse, Gamla gymnasiet, Karlstads tidigaste fotografer och deras ateljéer, mytomspunna byggnader, Rådhuset och andra byggnader som tillkom efter branden år 1865 och om Karlstad i ransoneringstider i skuggan av Andra världskriget. Det vill säga fram till tiden för Carlstads-Gillet bildande år 1944.

Carlstads-Gillet deltar också med intresse i kommunens framtida utveckling. Carlstads-Gillet vill uppfattas som en ansvarskännande intresseorganisation. Agerande skall bygga på kunskap utifrån många perspektiv – historia,

Elva nya medlemmar intogs i Gillet. Från vänster: Astri Ericson Akre, Astrid Berge, Lena Bergström, Stefan Bergström, Hans Gustavson, Karin Gustavson, Björn Jennbacken, Gunnar Ordell, Mats Rutqvist, Jan-Olof Seveborg och Gunvor Waller. FOTO: ERIK BONDE

samhällets regelverk, balans mellan olika intressen etcetera. Det är vår förhoppning att gillet agerande skall mötas med respekt, utifrån den samlade kunskap som Gillet representerar. Mot denna bakgrund utgör vi också remissorgan i kommunens planfrågor. Gillet deltar också i en skyltgrupp tillsammans med Karlstads kommun. För närvarande finns 36 upplysningstavlor uppsatta inom kommunen, som beskriver intressanta byggnader och platser.

Glädjande överskott

Jubileumsfirandet inleddes med ett lagtima Gille. Vid detta Gille intogs elva nya medlemmar. Efter diverse val föredrogs rådsberättelsen och den ekonomiska redovisningen. Skattmästaren Barbro Brolinson kunde med glädje presentera ett ekonomiskt resultat som visade på ett överskott på 23 983 kronor. Detta var speciellt glädjande eftersom Gillet under ett antal år har visat på underskott och varit beroende av att ianspråkta fondmedel.

Till förhandlingarna hade drygt 100 personer kommit. Efter förhandlingarna bjöd Gillet medlemmar med eventuella respektive på mousserande vin, varefter alla gäster förflyttade sig till Stadshotellets festvåning för en jubi-

leumssupé. Till denna middag hade drygt 130 gäster anmält sig.

För att möjliggöra jubileumsfirandet och då framför allt finansiering av den speciella jubileumsboken som tagits fram av Marie Aakre och Erik Bonde, hade Gillet ansökt om bidrag och sponsorstöd från Karlstads kommun och ett antal företag i Karlstad, som Gillets åldermander framförde ett stort tack för.

Underhållande föredrag

Gillet åldermander presenterade också ett antal släktingar i rakt nedstigande led till de personer som var med och bildade Carlstad-Gillet på Stadshotellet i februari 1944.

Närvarande släktingar var:

Erik Gustavson (son till Sigurd Gustavson) med söner Björn och Hans Gustavson, Magnus Wennberg (son till Lars Wennberg) och Helén Ander Rådberg (dotter till Einar Ander).

Under festmåltiden höll Mats Ekholm och Per Uppman ett underhållande föredrag med temat "En resa med Carlstads-Gillet 75-åriga historia".

Henrik Lindblom höll ett tacktal och betonade det goda samarbetet med Carlstads-Gillet. Det är viktigt med organisationer som kan lämna synpunkter på utvecklingen inom kommunen. Carlstads-Gillet är remissinstans till

kommunen för Gillet adekvata frågor, och vill bygga dessa på Carlstads-Gillet samlade kunskap utifrån olika perspektiv.

Kvällen avslutades med en mycket uppskattad musikalisk upplevelse av Cecilie och Christer Nerfont med Per Josäter vid pianot.

Lennart Hellqvist

Gillesmedlemmar!

I samband med Carlstads-Gillet jubileumsfest i våras delades en jubileumsskrift ut till de närvarande. Har du inte fått något exemplar kan du antingen få ett på Höstgillet eller också hämta ut ett på Gillets expedition.

Rådsmedlemmarna Birgitta Ekberg och Eva Lejrin välkomnade gästerna.

Nuvarande ålderman och ålderman emeritus Inger och Per Berggrén.

Hans Löfner och avgående skrivaren Lennart Hellqvist.

Stämningen var på topp när minglet tog vid efter årsmötet.

FOTO: ERIK BONDE

Elinor Gustavson, Karin Gustavson och Stina Ekström har slagit sig ner i familjen Hellqvists deponerade Karl Johan-soffa. På tavlan till höger i bild ses Sigurd Gustavson, Elinors svärfar. På tavlan till vänster ses generalkonsuln i Minneapolis, Carl Fredrik Hellström.

Gösta Brolinson och Margareta Widstrand till vänster, Barbro Brolinson och Erik Hellberg till höger.

Hans Beäff, Astri Akre och Marita Hellqvist.

Margareta Widstrand, Aina Svensson och Cecilia Melcher Bodin.

Eva Högman Harvig, Bengt Lundgren och Lena Agnred.

Många passade på att inspektera Gillets lokal på Residenset.

Börje Nygren, Gunnar Watz och Mats Rudqvist.

Kartor studerades i korridoren.

Under middagen höll Mats Ekholm och Per Uppman ett underhållande föredrag på temat "En resa med Carlstads-Gillet 75-åriga historia".

Cecilie och Christer Nerfont bjöd på underhållande skönsång efter middagen, ackompanjerade av pianisten Per Josäter. Då passade Gunta Lide och Gösta Brolinson på att ta en svängom.

FOTO: ERIK BONDE

Jubileumsmiddagen: Förrett – Surdegspanerad kalvbrässa med vänerlöjrom, ärtpuré, gräddfilschips och picklad lök. Till det vitt vin: La Tourelle Viognier. **Huvudrätt** – Mjukbakad kalv med grillad gemsallad, confiterad kålrabbi, bönpesto och gräslöks- crème. Till det rött vin: La Tourelle Shiraz. **Efterrätt** – Mascarponeglass med chokladkaviar, hallonflarn, saltrostade nötter, lakritscreme och grillad marshmallow. Alla tre rätterna smakade helt fantastiskt!

FOTO: ERIK BONDE

Avsändare:

Carlstads-Gillet
Residenstorget 1
652 25 Karlstad

Carlstads-Gillet kallar sina medlemmar till

Lagtima Höstgille 2019

Fredagen den 22 november på Claessons restaurang, Karolinen

Tid	Plats	Program
17.00		Baren är öppen.
17.30	Tärnan	Blivande nya medlemmar hälsas välkomna av åldermannen och skrivaren.
18.00	Albatrossen	Inval av nya medlemmar, förhandlingar m. m. Föredragningslistan läggs ut på Gillets hemsida och skickas med mail till dem som har lämnat mailadresser.
19.00	Albatrossen	Fröding som entreprenör. Föredrag av Magnus Karlander om Gustaf Frödings farfar.
19.45		Mingel. Köp det du vill dricka till maten.
20.15	Matsalen	Gillesmåltid. Vatten finns på borden, men annat att dricka köps i förväg! Måltiden består av: Förrätt: Skaldjurscheesecake med räkor och kräftor. Huvudrätt: Kalvytterfilé med smörstekt ostronskivling, rostad vitlöksky samt potatiskaka. ● Kaffe med chokladtryffel.

Anmäl dig senast den 14 november till middagen genom att sätta in 350 kronor (kostnad exklusive dryck) på Gillets plusgiro 29 12 29-3. Ange om du önskar specialkost.

Vi vill gärna ha en anmälan även om du enbart tänker delta under förhandlingarna. Detta kan du göra till Torbjörn Joghed på mail: torbjorn@joghed.com eller sms: 0705-38 10 20.

**Varmt
välkomna!**

Inbjudan till Pubgillena vår och höst sker via mail och annonsering på hemsidan. Du som ännu inte lämnat din mailadress till Carlstads-Gillet ombeds göra det så att rådet kan nå dig med aktuell information.

